

TISKOVÁ ZPRÁVA

Praha 27. srpna 2025

Akademie věd ČR
Národní 1009/3, 110 00 Praha 1
www.avcr.cz

TŘETINA ČESKÉ VEŘEJNOSTI VNÍMÁ FILOZOFII POZITIVNĚ. VĚK NEROZHODUJE, UKAZUJE UNIKÁTNÍ VÝZKUM

Co je a není podle laiků filozofie, kdo se může označovat za filozofa a jakou roli tato disciplína hraje v očích běžné veřejnosti? Na tyto otázky hledal odpovědi reprezentativní výzkum Filozofie a česká veřejnost, který v loňském roce uskutečnil Filosofický ústav Akademie věd ČR ve spolupráci s agenturou Focus. Cílem bylo – na rozdíl od dosavadních sond – získat detailní data o tom, jak filozofii vnímají lidé mimo akademické prostředí.

Co je filozofie

Výzkum ukázal, že lidé chápou filozofii spíše selektivně. Nejčastěji ji spojují s otázkami života, smrti, bytí a mezilidských vztahů. Méně ji vnímají jako technické vymezování či řešení konkrétních problémů. Až 40 % respondentů přiznalo, že vlastně neví, co si pod pojmem filozofie představit.

Většina Čechů a Češek však považuje filozofii za akademickou disciplínu, která nabízí nové úhly pohledu při formulování problémů. Často je vnímána také jako nástroj kritického myšlení či soubor rad pro šťastnější život. Blízká je zejména humanitním a společenským vědám, případně náboženství, spiritualitě, sebezvoji a umění. Naopak vzdálenější je podle veřejnosti přírodním a formálním vědám.

Na pomyslné škále postojů k filozofii se objevují „formální příznivci“ (29 %), „aktivní nadšenci“ (18 %), „spirituální příznivci“ (17 %) a „pragmatičtí skeptici“ (8 %). Přibližně třetina populace zůstává neutrální a pouze 7 % je naladěno spíše negativně. Zajímavý je rozdíl v důrazech: muži vnímají filozofii více jako nástroj kritického myšlení, zatímco ženy akcentují její sebezvojoový potenciál.

Kdo je filozof/filozofka

Za filozofa či filozofku je nejčastěji považován člověk s vysokoškolským vzděláním v oboru. V očích poloviny respondentů by se měl ve veřejném prostoru chovat obdobně jako odborníci z jiných profesí – tedy nabízet expertní pohled na konkrétní otázky.

Role filozofie ve společnosti

Výzkum zároveň ukázal, že společenská role filozofie není vnímána jednotně. Více než polovina veřejnosti ji chápe jako rádcovství – způsob, jak porozumět světu a pomáhat lidem hledat životní

Kontakt pro média: **Markéta Růžičková**
Divize vnějších vztahů AV ČR
press@avcr.cz
+420 777 970 812

Jana Říhová
Filosofický ústav AV ČR
rihova@flu.cas.cz
+420 725 761 147

smysl. Méně často se objevuje pohled na filozofii jako kritickou disciplínu, která upozorňuje na problémy společnosti.

Podle 30 % dotázaných by filozofie měla být součástí středoškolských osnov, 28 % by ji dokonce zařadilo už do základního vzdělávání.

Když to vidím, tak to poznám

V závěrečné části byli účastníci vyzváni, aby posoudili šest krátkých ukázek textů bez znalosti autorů či oborového kontextu. Jako nejvíce „filozofické“ označili pasáže z Heideggerova *Bytí a času* a Hesseho *Siddhárthy*, těsně následované *Čtyřmi dohodami* M. Á. Ruize. Naopak texty z analytické filozofie, logiky a filozofie vědy byly hodnoceny spíše jako nefilozofické. Ukazuje se tak, že česká veřejnost identifikuje filozofii intuitivně, ale konzistentně bez ohledu na své postoje k ní.

Celkově lze říci, že očekávání veřejnosti od filozofie spojuje nárok na odbornou kompetenci a kvalitu výuky s požadavkem na přístupnost a srozumitelnost. Na odbornících je ukazovat, kde a jak může být filozofie prakticky užitečná. Výzkum podpořil program [Odolná společnost](#) Strategie AV21.

VÝSLEDKY VÝZKUMU KE STAŽENÍ

Kontakt: **Jana Říhová**
Filosofický ústav AV ČR
rihova@flu.cas.cz
+420 725 761 147

O výzkumu

AUTOŘI VÝZKUMU: Vít Gvoždiak, Martin Zach (Filosofický ústav AV ČR)

SPOLUPRÁCE: Tereza Klegr (Filosofický ústav AV ČR)

VÝZKUM PROVEDLA: Agentura Focus

ANALÝZA DAT: Agentura Focus a Martina Königová